

Anayasa Mahkemesi Kararları Bülteni

2025-Mart SAYI 9

24.02.25-02.03.25

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Hazırlayanlar:

- Av. Gizay Dulkadir
- Av. Şükrü Bereket
- Stj. Av. Furkan Kancı

DULKADIRHAN
HUKUK BÜROSU

**ANAYASA MAHKEMESİNİN 24.02.2025-02.03.2025 TARİHLERİ ARASINDA RESMİ
GAZETEDE ve İNTERNET SİTESİNDE YAYIMLADIĞI BİREYSEL BAŞVURU KARARLARI ÖZET
BÜLTENİ**

BURHAN BOZBAŞ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/22587

Karar Tarihi: 27/11/2024

Başvuru; terör örgütü üyeliği suçuyla ilgili olarak yapılan yargısal yorumların öngörülebilir olmaması ve mahkûmiyete esas olarak suç oluşturmayan bazı eylemlere de dayanılması nedeniyle suçta cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, 1990 doğumlu olup olay tarihinde Ankara'nın Polatlı ilçesinde astsubay olarak görev yapmaktadır. 4 Haziran 2018 tarihli ve 701 sayılı KHK ile terör örgütleriyle bağlantısı olduğu gerekçesiyle kamu görevinden ihraç edilmiştir. İzmir'de yürütülen bir FETÖ/PDY soruşturması kapsamında, etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyen S.K. adlı bir kişinin verdiği ifadeler doğrultusunda hakkında soruşturma başlatılmıştır. S.K., başvurusunun 2009-2011 yıllarında Aydın'ın Söke ilçesinde örgüte ait öğrenci evlerinde kaldığını, ev abiliği yaptığını, örgüt toplantılarına katıldığını ve FETÖ'nün desteğiyle astsubay olduğunu iddia etmiştir. Başvurucu ise maddi nedenlerle cemaat evinde kaldığını kabul etmiş ancak örgütsel faaliyetlerde bulunmadığını, mezun olduktan sonra örgütle hiçbir irtibatının olmadığını ifade etmiştir.

Başvurucu, 25 Mayıs 2017'de gözaltına alınmış, etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmak istemiş, ancak 26 Mayıs 2017'de silahlı terör örgütüne üye olma suçlamasıyla tutuklanmıştır. Savunmasında, üniversitede okurken FETÖ'ye ait bir evde kaldığını, ancak herhangi bir toplantıya katılmadığını ve örgütün emirleri doğrultusunda hareket etmediğini söylemiştir. Buna karşın, soruşturma kapsamında M.B. adlı bir başka kişi de başvurusunun Balıkesir'deki astsubay okulunda örgütle irtibatının sürdüğünü, örgüt mensuplarıyla toplantılara katıldığını ve cemaat aracılığıyla sınavı kazandığını ileri sürmüştür.

Yargılama sürecinde İzmir 17. Ağır Ceza Mahkemesi, suçun işlendiği yerin Ankara olduğu gerekçesiyle yetkisizlik kararı vermiş, ancak Ankara 27. Ağır Ceza Mahkemesi de benzer gerekçeyle yetkisizlik kararı verince, Yargıtay 5. Ceza Dairesi davanın Ankara'da görülmesine karar vermiştir. Duruşma sürecinde başvurusunun aleyhindeki tanık ifadelerinin doğruluğu tartışılmış, özellikle S.K.'nin beyanlarının etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanma amacıyla verilmiş olabileceği savunulmuştur. S.K. mahkemede dinlenememiştir çünkü yargılama devam ederken vefat etmiştir. Diğer

tanık S.P. ise başvurucunun örgütsel toplantılara katılıp katılmadığını bilmediğini, ancak maddi imkânsızlık nedeniyle FETÖ evlerinde kaldığını söylemiştir.

Başvurucunun avukatı, tanıkların ifadelerinin usule aykırı şekilde yeminsiz alındığını, beyanlar arasında çelişkiler bulunduğunu ve Yargıtay'ın emsal kararlarında 2014 öncesindeki eylemlerin örgütsel faaliyet kapsamında değerlendirilemeyeceğine yönelik içtihatlarının bulunduğunu öne sürerek müvekkilinin suçsuz olduğunu savunmuştur. Başvurucu ise tüm süreç boyunca sadece maddi nedenlerle cemaat evinde kaldığını, ancak örgütle herhangi bir bağının bulunmadığını ifade etmiştir.

Tokat Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ/PDY üyeliği suçlamasıyla hakkında ayrı soruşturma yürütülen M.K.'nin, başvurucu ve diğer şahısların örgütle irtibatına dair beyanlarını Mahkemeye sunmuştur. M.K., 2009-2011 yılları arasında Söke Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gördüğünü ve bu dönemde FETÖ/PDY'ye ait bir evde kaldığını ifade etmiştir. Maddi imkânsızlıklar nedeniyle bu evlerde kaldığını belirten M.K., bu evlerde namaz kılma, dini kitaplar okuma gibi faaliyetlerin yapıldığını ve başvurucunun da bu süreçte bu evlerde bulunduğunu, bazı etkinliklere katıldığını söylemiştir.

Ayrıca, başka tanıklar da başvurucunun örgüt evlerinde kaldığını ve bazı toplantılara katıldığını ifade etmiştir. Örneğin, F.G., başvurucunun örgüt toplantılarına düzenli olarak katıldığını belirtirken, M.B. de başvurucunun Balıkesir'deki askeri okulda örgütle bağlantılı bir evde bulunduğunu ve toplantılara katıldığını iddia etmiştir. Ancak başvurucu, bu iddiaları reddetmiş ve maddi zorluklar nedeniyle cemaat evinde kısa bir süre kaldığını, ancak örgütle bir bağının olmadığını savunmuştur.

Mahkeme, başvurucunun 2009-2013 yılları arasında FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğu yönündeki tanık ifadelerini dikkate alarak, örgüte üye olma suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezasına hükmetmiştir. Kararda, başvurucunun örgütle süreklilik arz eden bir ilişki içinde olduğu ve örgütsel faaliyetlerde bulunduğu değerlendirilmiştir.

DEĞERLENDİRME

Başvurunun Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi Yönünden Değerlendirilmesi

Anayasa Mahkemesi, somut olay bakımından başvurucunun, 2009-2011 yılları arasında FETÖ/PDY ile bağlantılı öğrenci evlerinde kaldığını, ev abiliği yaptığını ve örgütsel toplantılara katıldığını, ayrıca, 2012'de astsubaylık eğitimi sırasında örgüt tarafından düzenlenen sohbetlere katılması gibi eylemlerle örgüt üyeliği suçunu işlediğinin değerlendirildiğini, ancak, başvurucunun irtibat kurduğu kişilerin kod isim kullandığını bildiğine dair kesin bir kanıt bulunmadığını, başvurucunun örgütle olan ilişkisi, delillerle değil varsayımlar üzerinden değerlendirildiğini, sonuç olarak, başvurucunun terör örgütüne üye olma suçundan mahkûmiyetine neden olan fiillerin cezai sorumluluk

doğurabileceğinin, somut olay özelinde yeterince kanıtlanamadığını, bu durumun, hukukun öngörülebilirlik ilkesine aykırı bir şekilde genişletici yorum yapılmasına yol açtığını ve Anayasa'nın 38. maddesiyle çeliştiğini belirtmiş ve Anayasa'nın 38. maddesinde güvence altına alınan suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

Anayasa Mahkemesi, özel yetkili mahkemede yargılanması nedeniyle kanuni hâkim güvencesinin ihlal edildiğine ilişkin iddiayı Mustafa Başer ve Metin Özçelik ([1. B.], B. No: 2015/7908, 20/1/2016, §§ 119-133) ve Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri ([2. B.], B. No: 2015/9756, 16/11/2016, §§ 183-197) kararları doğrultusunda açıkça dayanaktan yoksun olması, ceza infaz kurumunda müdafii ile yaptığı görüşmelerin kısıtlanması, sesli ve görüntülü olarak kaydedilmesi ve görüşmenin görevli tarafından izlenmesi nedeniyle müdafii yardımından yararlanma hakkı ile gözaltında olduğu sırada hakları hatırlatılmadan kendisini ve yakınlarını suçlayıcı beyanda bulunmaya zorlanması ve tebligatların zamanında yapılmaması, dosyada gizlilik kararı alınması sonucunda dosya içeriğine erişememesi nedeniyle savunma için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiayı ise başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

FUAT ŐENGÜL BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/32144

Karar Tarihi: 30/10/2024

Başvuru, devletin gözetimi ve denetimi altındaki kişinin fiziksel Őiddete uŐraması ve bu olay hakkında yürütölen ceza yargılamasının etkisiz olması nedeniyle insan haysiyetiyle baŐdaŐmayan muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, 4 Temmuz 2010 tarihinde park halindeki motosikletini çekiciye yüklemeye çalıŐan kiŐileri görmüŐ, motosikletin kendisine ait olduğunu söylemiştir. Polis olduklarını belirten iki kişi, motosikletin haciz Őerhi nedeniyle yediemin otoparkına götüröleceğini bildirmiŐtir. Başvurucu bu duruma karşı çıkınca polisler kendisinden ehliyet ve ruhsat istemiŐtir. Ruhsatın motosikletin bagajında olması nedeniyle başvurucu anahtarı kontağa takmıŐtır. Polisler, başvurucunun kaçacağını düşünerek onu itmiŐ ve gözaltına alındığını söylemiştir. Polis merkezine götürölen başvurucu, burada bir polis memurunun güvenlik kamerasını kör noktaya çevirdiğini ve ardından kendisini duvara dayayarak sırtına vurduğunu, bacaklarını açmasını istemesi üzerine bunu reddedince yüzüne yumruk attığını iddia etmiştir. Polislerin kendisini yere yatırarak kelepçelediğini, kelepçeyi aşırı sıktığını ve kör noktada tekrar darbedildiğini belirtmiştir.

Başvurucu, bir süre kelepçeli halde polis merkezinde bekletildikten sonra hastaneye götürölmüŐ, burada doktorun polisler ile özel bir görüşme yapmasından ŐüphelenmiŐtir. Doktor, darp izine rastlanmadığını rapor etmiştir. Ardından başvurucu tekrar polis merkezine götürölmüŐ ve savcının talimatı ile serbest bırakılmıştır.

Başvurucunun Őikâyeti üzerine Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma baŐlatmıŐ, polis memurlarının ifadeleri alınmış ve adli raporlar incelenmiştir. İlk rapor darp izi bulunmadığını belirtse de, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Faköltesi tarafından 2012'de hazırlanan bir raporda, yaralamanın basit tıbbi müdahaleyle giderilemeyecek ölçüde olduğu belirtilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, yedi polis memuru hakkında iddianame düzenlemiŐ ve bazı sanıkların zor kullanma yetkisini aşma, kasten yaralama veya görevi kötüye kullanma suçlarından cezalandırılmasını istemiŐtir. Asliye Ceza Mahkemesi, başvurucunun hakaret suçundan adli para cezası almasına, beŐ polisin beraatine, üç polisin ise kasten yaralama suçundan mahkûm edilmesine karar vermiştir. Ancak cezalarda haksız tahrik ve takdiri indirim uygulanmıŐ, bir sanık için hükmün açıklanması geri bırakılmıŐ, diğer iki sanık ise para cezasına çarptırılmıŐtır.

Başvurucu kararlara itiraz etmiş, Yargıtay 5. Ceza Dairesi bazı beraat kararlarını onarken, diğer kararları bozmuŐtur. Bozma sonrası yapılan yeniden yargılamada

sanıkların cezaları tekrar belirlenmiş, ancak hükmün açıklanması geri bırakılmıştır. Başvurucu bu kararın adaletsiz olduğunu düşünerek bireysel başvuruda bulunmuştur.

DEĞERLENDİRME

Anayasa Mahkemesi, Asliye Ceza Mahkemesinin polis memurları M.G., M.Ç. ve S.S.'nin başvurucuyu darbettiğini tespit ettiğini ancak başvurucunun sanıklara hakaret ettiği ve pasif direndiği gerekçesiyle cezalarında üçte iki oranında indirim yaparak hükmün açıklanmasını geri bıraktığını belirtmiştir. Mahkeme, bu kararın başvurucuya yeterli giderim sağlamadığını ve takdir yetkisinin suçun sonuçlarını hafifletmek için kullanıldığı izlenimi yarattığını değerlendirmiştir. Ayrıca, soruşturma ve yargılama sürecinin 10 yıl 7 ay gibi uzun bir sürede tamamlanmasını haklı kılacak bir neden bulunmadığını vurgulamış ve sürecin makul süre ilkesine aykırı olduğunu belirtmiştir. Başvurucuya yönelik kötü muamelenin insan haysiyetiyle bağdaşmadığı kanaatine varan Anayasa Mahkemesi, olayda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasındaki kötü muamele yasağının maddi ve usul boyutlarının ihlal edildiğine karar vermiştir.

RUHSAR KESENLİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/18989

Karar Tarihi: 10/12/2024

Başvuru, gerekçesi açıklanmayan kararın temyiz süresinin tefhim tarihinden başlatılarak temyiz talebinin süre aşımından reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının, yargılamanın makul sürede tamamlanmaması nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurucu, açtığı itirazın kaldırılması davasında verilen karara karşı temyiz talebinde bulunmuştur. Temyiz süresinin ilk derece mahkemesi kararının tefhimi tarihinden başlatılarak hesaplanması nedeniyle başvurusunun temyiz talebi Yargıtayca süre yönünden reddedilmiştir.

Bu karara karşı başvurusunun karar düzeltme talebi Yargıtay tarafından reddedilmiştir. Başvurucu nihai kararın 3/3/2020 tarihinde tebliği üzerine süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

DEĞERLENDİRME

Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, başvurusunun gerekçesi açıklanmayan bir hükmün tefhim tarihinden itibaren temyiz süresinin başlatılmasının hukuka aykırı olduğu yönündeki iddiasını değerlendirmiştir. Mahkeme, daha önce benzer bir konuya ilişkin verdiği Rüstem Gül (B. No: 2021/26038, 22/11/2023) kararındaki anayasal ilkeleri uygulamıştır. Bu doğrultuda Mahkeme, gerekçesi açıklanmayan bir kararın tefhim edilmiş bir hüküm olarak sayılamayacağını, dolayısıyla gerekçeli karar tebliğ edilmeden veya tefhim edilmeden temyiz süresinin başlamayacağını belirtmiştir. Somut olayda başvurusunun kısa kararla birlikte gerekçeyi öğrenemediğini ve bu nedenle karar gerekçesini bilmeden kanun yoluna başvurmasının kendisine ağır bir külfet yüklediğini değerlendirmiştir. Ayrıca, kısa kararda istinaf kanun yoluna başvurulacağı belirtilirken gerekçeli kararda temyiz yoluna gidileceğinin belirtilmesi ve kanun yolu merciinin yanlış gösterilmesi hususlarının, başvurusunun mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir. Bu gerekçelerle Anayasa Mahkemesi, başvurusunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvurucu, yargılamaların makul sürede tamamlanmadığını belirterek makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, benzer bir konuda daha önce verdiği Veysi Ado ([GK], B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu

çerçeve de Mahkeme, 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinde, 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliklere dikkat çekerek, 9/3/2023 itibarıyla derdest olan ve yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığına ilişkin başvuruların öncelikle Tazminat Komisyonuna yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Anayasa Mahkemesi, bireysel başvurunun ikincil nitelikte olduğunu belirterek, bu başvuruların Tazminat Komisyonu yolu tüketilmeden doğrudan kendisine yapılmasının hukuka uygun olmadığını değerlendirmiştir. Somut olayda da bu içtihadı uygun olarak, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın, başvuru yolları tüketilmediği için kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Bu nedenle Mahkeme, başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşullarını incelemeksizin, yalnızca başvuru yollarının tüketilmemesi sebebiyle kabul edilemez olduğuna hükmetmiştir.

ABDULBAHRİ ÜYSAL VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/9937

Karar Tarihi: 10/12/2024

Başvuru, mülke ulaşamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

DEĞERLENDİRME

Anayasa Mahkemesi, Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında, süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için kesin bir tarih belirlemenin mümkün olmadığını vurgulamıştır. Özellikle, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesinde belirtilen başvuru süresinin, müdahalenin sona erdiği tarihten itibaren başlaması gerektiğini değerlendirmiştir. Eğer bu sürenin müdahalenin başladığı tarihten itibaren başlatılması kabul edilirse, başvuru sahibinin müdahalenin her günü için ayrı ayrı başvuru yapması gibi makul olmayan bir durumla karşı karşıya kalacağı belirtilmiştir. Bu doğrultuda, Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yapılan yorumun, başvuru sahibinin tazminat talebini aşırı şekilci ve katı bir biçimde zorlaştırdığına dikkat çekilmiştir. Mahkeme, bu yorumun mülkiyet hakkını ihlal eden bir nitelik taşıdığını ve başvuru sahibinin 5233 sayılı Kanun ile sağlanan tazminat hakkından etkin bir şekilde yararlanmasını engellediğini değerlendirmiştir. Sonuç olarak, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak, Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

HALİL POLAT BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/36601

Karar Tarihi: 10/12/2024

Başvuru, darbe teşebbüsü sonrasında sanığın Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması üyesi olduğundan bahisle yürütülen yargılamada tanık sorgulama hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Aydın İl Emniyet Müdürlüğü'nde 4. sınıf emniyet müdürü olarak görev yaparken, hakkında Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs ve silahlı terör örgütüne üye olma suçlarından soruşturma başlatılmıştır. Aydın 2. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından 30/7/2016 tarihinde başvurucu hakkında yakalama kararı çıkarılmış, Aydın Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 22/3/2017 tarihinde hazırlanan iddianameyle başvurucunun FETÖ/PDY üyeliği suçlamasıyla cezalandırılması talep edilmiştir.

Başvurucunun yakalanamaması nedeniyle dosyası Aydın 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tefrik edilmiş, başvurucu 27/9/2019 tarihinde Kahramanmaraş'ta yakalanarak tutuklanmıştır. Yetkisizlik kararı verilerek yargılama Kahramanmaraş 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ne taşınmıştır. Yargılama sürecinde, başvurucunun örgütsel faaliyetleri ve bağlantıları araştırılmış, tanık beyanları, dijital veriler ve örgüt içi kodlama sistemlerine dair deliller incelenmiştir.

Başvurucu, savunmasını yaparken aleyhinde tanıklık eden kişilere doğrudan soru sorma hakkının kısıtlandığını, özellikle Ö.Y. adlı tanığın ifadelerinin çelişkili ve tutarsız olduğunu ileri sürmüştür. Mahkeme, başvurucunun örgütsel toplantılara katıldığı, "A5" koduyla yüksek sadakat seviyesinde örgüt mensubu olarak değerlendirildiği ve adına kayıtlı telefon hatlarında ByLock kaydının tespit edildiği gerekçesiyle, başvurucunun 6 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılmasına karar vermiştir.

Başvurucu, istinaf ve temyiz süreçlerinde mahkûmiyet kararına itiraz etmiş ancak istinaf mahkemesi 23/10/2020 tarihinde başvuruyu esastan reddetmiştir. Yargıtay ise diğer delillerin suçun sübutu için yeterli olduğu gerekçesiyle hükmü onamış ve mahkûmiyet kararı 8/4/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

Başvurucu, nihai hükmü 3/8/2021 tarihinde öğrendikten sonra 4/8/2021 tarihinde adil yargılanma hakkının ihlal edildiği, delillerin hukuka uygun şekilde değerlendirilmediği, tanık beyanlarına doğrudan itiraz edemediği ve savunma hakkının kısıtlandığı gerekçeleriyle Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

DEĞERLENDİRME

A. Tanık Sorgulama Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvurucunun iddiasına göre gizli tanık Yaprak, istinabe yoluyla dinlenen Ö.Y. adlı kişidir. Başvurucu, dosyada tanık olarak beyanı alınan ve daha önce gizli tanık Yaprak

adı altında ifade veren Ö.Y.nin beyanlarının gerçeği yansıtmadığını, tanığın etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmak için görev yaptığı yerlerde gördüğü kişilerin adını rastgele verdiğini, beyanlarında çelişki olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu, yargılama esnasında aleyhe beyanda bulunan tanıklarla yüzleşmenin veya tanıkların Mahkeme huzurunda bizzat ifadelerinin alınmasının sağlanmadığından yakınmıştır. Anayasa Mahkemesi, başvurunun tanık sorgulama hakkının ihlal edilip edilmediğini değerlendirirken, mahkemenin yargı çevresi dışında bulunan tanıkların duruşmada sorgulanması için neden SEGBİS gibi yöntemlerin kullanılmadığını açıklığa kavuşturmadığını tespit etmiştir. Başvurucu, duruşmada sorgulama imkânı tanınmayan tanıkların beyanlarına dayalı olarak mahkûmiyet kararının verildiğini, ancak bu beyanların güvenilirliğinin test edilmediğini ve savunmasının bu durumu telafi etme şansının bulunmadığını ileri sürmüştür. Mahkeme, tanıkların ses ve görüntü nakliyle sorgulanması hususunda herhangi bir gerekçelendirme sunmamıştır. Bunun sonucu olarak, başvuru, duruşmada tanıkların beyanlarına karşı kendini savunma imkânı bulamamıştır. Mahkeme, tanık sorgulama hakkının ihlal edilip edilmediğini değerlendirirken, başvurunun yargılama sırasında olayları kendi bakış açısıyla anlatma ve delillerini sunma hakkının sağlandığını ancak duruşmada dinlenmeyen tanıkların beyanlarının mahkûmiyet kararında belirleyici ölçüde etkili olduğunu belirtmiştir. Başvurucunun, tanıkların soru sorarak sorgulama fırsatını elde edememesi, savunmasının etkinliğini kısıtlayan bir durum oluşturmuştur. Anayasa Mahkemesi, bu sebeple başvurunun tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerektiğini değerlendirmiştir. Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi, başvurunun savunma hakkının ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

ERDAL ÖNER BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/32636

Karar Tarihi: 10/12/2024

Başvuru, sosyal medyada paylaşılan bir haberle ilgili olarak yapılan yorumdan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu Erdal Öner, 14/2/2018 tarihinde sosyal medya platformu Facebook'ta "Şerefsizler!!!" şeklinde bir yorum yapmıştır. Bu yorum, Akit gazetesinin internet sitesinde yayınlanan ve HDP eski milletvekili S.K.P.'nin Zeytin Dalı Harekâtı ile ilgili açıklamalarına dair haberin altına yazılmıştır. Haberde, S.K.P.'nin Afrin'deki direnişi ve halkın savunmasını övdüğü belirtilmiş, bu açıklamalar bazı medya organlarında tepkiyle karşılanmıştır. Facebook'ta bu haberi paylaşan bir kullanıcı, "HDP'den ihanet, HDP kongresinde skandal ihanet sözleri..." şeklinde yorum yapmıştır ve başvurucu, bu yorumun altına "Şerefsizler!!!" ifadesini eklemiştir.

S.K.P., başvurucunun sosyal medyada yaptığı bu yorumu, kendisine hakaret olarak değerlendirmiş ve Urla Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikayet dilekçesi sunmuştur. Başvurucu, savunmasında, yorumunu şehit haberlerinden duyduğu üzüntüyle ve terör örgütlerine tepki olarak yazdığını, S.K.P. ile kişisel bir husumetinin olmadığını ve hakaret kastı taşımadığını belirtmiştir.

Ancak Asliye Ceza Mahkemesi, başvurucunun savunmasını dikkate almayarak, hakaret suçunun oluştuğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvurucunun şehit haberlerine duyduğu tepkinin ve eleştirel yaklaşımının, hukuki sorumluluğundan kurtulmasını sağlamadığını ifade etmiştir. Mahkeme, başvurucuya 1.740 TL adli para cezası verilmesine karar vermiştir. Mahkûmiyet kararı 3/2/2022 tarihinde verilmiş, başvurucu 18/2/2022 tarihinde gerekçeli kararı almış ve 4/3/2022 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

DEĞERLENDİRME

Başvurucu, ihtilaf konusu ifadenin müştekiyi değil terör örgütleriyle ilişkisinden dolayı kapatılması için dava açılan bir siyasi partinin kongresindeki açıklamalarını hedef aldığını belirtmiştir. Buna ek olarak terör olaylarını eleştirmek amacıyla şehit haberlerinden duyduğu üzüntünün etkisiyle yaptığı yorum nedeniyle cezalandırıldığını açıklayan başvurucu, ifade özgürlüğünün ve masûmiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, başvurucunun sosyal medya üzerindeki "Şerefsizler!!!" şeklindeki yorumunun ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebileceği ve bu yorum nedeniyle başvurucunun cezai yaptırıma tabi tutulmasının orantılılık ilkesine aykırı olduğuna

karar vermiştir. Mahkeme, ilk derece mahkemesinin başvurusunun savunmasını yeterince dikkate almadığını ve ifade özgürlüğü ile şeref ve itibarın korunması hakkı arasında adil bir denge kurmadığını belirtmiştir. Mahkeme, S.K.P.'nin siyasi konumunun, kendisine yönelik eleştirilerin kabul edilebilir sınırlarının daha geniş olduğunu, ayrıca başvurusunun yorumunun doğrudan S.K.P.'yi hedef almadığını ve eleştirinin bağlamını oluşturduğunu vurgulamıştır. Bu çerçevede, başvurusunun kullandığı ifadenin şeref ve itibarın korunması için yapılan müdahalenin, demokratik bir toplumda kabul edilebilir sınırlar içinde kalmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi, açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.